

**11.00.02 – IQTISODIY VA IJTIMOIY GEOGRAFIYA IXTISOSLIGI BO‘YICHA
TAYANCH DOKTARANTURAGA KIRUVCHILAR UCHUN MUTAXASSISLIK
FANLARIDAN DASTUR**

Geografiya fanlari strukturasi, metodologiyasi, Iqtisodiy va ijtimoiy geografik fanlar, geografik qobiq, uning gorizontal va vertikal tuzilishi, geografik qobiqning xususiyatlari, iqtisodiy geografik rayonlar, Subregionlar, hududiy mehnat taqsimoti, geografik muhit va inson munosabatlarining geografik asoslariga oid nazariy qarashlar. Ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish, aholini takror barpo bo‘lishi, jinsiy, irqiy, diniy va yosh tarkibi qonuniyatlarini haqidagi bilimlarni amaliyatga tadbiq etish, sanoat korxonalarini joylashtirish, iqtisodiy geografik rayonlarga tavsif berish. Geografiya fanining rivojlanishini asosiy bosqichlari, Geografik qobiqning umumiy tavsifi va asosiy xususiyatlari: aholini milliy tarkibini hilma-xilligi; aholi tarkibini doimo murakkablashib borishi va h.k.

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanlarining rivojlanishi haqidagi nazariyalarni shakllanishi. Ishchi kuchi haqida umumiy ma’lumot. XVIII asrda fanni shakllanishi. Jinoyatchilikni aniqlash, geokriminogen vaziyat, unga ta’sir qiluvchi omillar. Tibbiyot geografiysi. Nozogeografik vaziyat, nozoekologik vaziyat tasnifi. Kasalliklarni kelib chiqish sabablari. Inson geografiysi. Ishchi kuchi va istemolchi. Ankav, eksklav. Davlat chegaralarini aniqlash Iqtisodiy geografik qonuniyatlarini. Aholi punkti. Sanoat tuguni. Sanoat rayoni. Shaharlar geografiysi. Urbanizatsiya.

Savollar:

T/r	Savol	Adabiyot
<i>Ilm, ta’lim va tarbiyaga doir davlat siyosati</i>		
1.	O‘zbekistonda geografiyani rivojlantirishga oid davlat siyosati	Gadoev K., Berdieva S. O‘zbek geografiya fani fidoyilar.- T.: «Uzbekiston», 2015. www.lex.uz www.uzgeo.uz
2.	O‘zbekiston geografiya jamiyatining Iqtisodiy va ijtimoiy geografik faoliyat yo‘nalishi	
3.	Geografik ma’naviyat, ma’rifat va raqamli iqtisodiyot	
<i>Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya</i>		
4.	Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning obyekti va predmati	Асанов Г.Р., Набиходонов М., Сафарова И., Ўзбекистоннинг иқтисодий ва ижтимоий жўғрофиясм. Т.: “Ўқитувчи” 1994.
5.	Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining regional xususiyatlari	Алимов Р.М. Арифхонов Ш.Р.и др. Центральная Азия: геоэкономика, geopolitika,безопасность. Т.: “Шарк” 2002.
6.	Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi ahamiyati	Аманов М., Абдурахмонов А. Ўзбекистон Республикаси вилоятлари, Қорақалпогистон. Т., 1995.
7.	O‘zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasini fanlar tizimidagi tutgan o’rni	Алиев М.Т. Очилов М.Ф., Хачиев Г.А. Экономика Узбекистана и стран СНГ. Т.: “Фан” 1996.
8.	Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiya faniga doir muommolar va ularning yechimlari	Ахметов.Е.А. ва бошқалар. Қозоғистоннинг иқтисодий ва ижтимоий географияси. 9 - синф. “Мактаб” 2005.
9.	Markaziy osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiya faniga doir muommolar va ularning yechimlari	Ахмедов.А., Сайдаминов.З. Ўзбекистон Республикаси.(қисқacha маълумот-нома) “Ўзбекистон” 2006.
<i>Geografiya nazariysi va tarixi</i>		
10.	Geografiyani boshqa fanlar orasida tutgan o‘rni	Nigmatov A.N. Tabiiy geografik fanlarning nazariy muammolari.-T.: «Fan va texnologiya», 2010. - 202 b. Higmatov A.N. Tabiiy geografiya va geoekologiya.-T.:

11.	Geografik qobiq geografiya fanining obyekti sifatida	«Navro‘z», 2018. - 220 b. Zokirov Sh.S., Toshov X.R. Geografiya tarixi. Buxoro, “Durdona”, 2015. Vahobov H. va boshqalar. Umumiy yer bilimi. T.: “Bilim” nashriyoti, 2005. - 256-b Zokirov Sh.S., Egamov B.Y. Geografiya tarixi: Erotsfendan Koshg‘arigacha. - T.:“Chashmaprint”, 2012. Soliev A.S. Ilmiy tadqiqot asoslari. Magistr va aspirantlar uchun qo‘llanma.–T.:«O‘zMU nashriyoti», 2003.– 50 b. Isachenko A.G. Teoriya i metodologiya geograficheskoy nauki.–M.:«Akademiya»,2004.– 400 s.
12.	Geografik tadqiqotlarning o‘ziga hos xususiyatlari	
13.	O‘zbekistonda geografik tadqiqotlar: kecha, bugun, ertaga	
<i>Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya nazariyasi va tarixi</i>		
14.	Geografik qarashlarning paydo bulishi va rivojlanish tarixi	Солиев А., Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш. Маъruzalар матни, Т., “Университет”, 2001.
15.	Iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning tadqiqot usullari	Солиев А., Янчук С.Л. Размещение Прозводительных силь и поляризованное развитие экономики республики Узбекистан. Т.: “Университет”, 2005.
16.	Iqtisodiy geografiyaning shakllanishi	Солиев А., Каршибаева Л. Иқтисодий географиянинг назарий ва амалий масалалари. Т., 1999.
17.	Iqtisodiy geografik muammolar va ularning tasniflanishi	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-Т.: «Cho’lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi», 2016. - 202 b.
18.	Jahon mamlakatlarini subregionlarga bo’linishi	
19.	Iqtisodiy geografik rayonlashtrish	
20.	Iqtisodiy geografiyani tadqiqot usullari	
21.	Iqtisodiy qiyosiy taxlil	
22.	Sotsial so’rov va uning ahamiyati	
23.	Sanoat turlari va ularni kartalashtrish	
<i>Inson geografiyası</i>		
24.	Inson geografiyasining fanlar tizimida tutgan o‘rni.	N.Q. Komilova Inson geografiyasi Toshkent 2018 Peter Haggett. Geographie: Eine Globale Synthese. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 2004.
25.	Inson geografiyasining ichki tuzilishi.	Soliyev A. Iqtisodiy geografiya: nazariya, metodlar va amaliyat. – Т.: Kamalak, 2013.
26.	Inson geografiyasining boshqa fanlar bilan o‘zaro aloqasi.	Dr. Christion Sawyer ap* Human geography crash course. Printed in the United States of America.Green Edition. – 2012. Солиев А.С. Иқтисодий география: назария, методика ва амалиёти Тошкент: Камалак, 2013. –184 б.
<i>Siyosiy geografiya</i>		
27.	Ilimlogiya: tushunchasi, mazmuni va mohiyati	N.Q. Komilova Inson geografiyasi Toshkent 2018 Воронин В.В., Шарыгин М.Д. Экономическая, социальная и политическая география: учебное пособие для аспирантов. – Самара: Изд-во самар. гос. экон. ун-та, 2006.
28.	harbiy geografiya o‘rni va ahamiyati	Анна Батимер. Путь в географии. –М.: Прогресс, 1990.
29.	Geokonfliktologiya mazmun mohiyati	Асанов Г.Р. Социал-иктисодий география: термин

30.	Geosiyosat tushunchasi uning bugungi kundagi muammolari	ва тушунчалар изоҳли луғати. –Т., 1990. Баранский Н.Н. Научные принципы географии. Избр.труды.–М., 1980.
<i>Aholi geografiyasi demografiyasi</i>		
31.	Aholi tushunchasi, o'rganishning ahamiyati	Xidiraliyev Komil Esonovich Aholi geografiyasi va demografiyasi 2020
32.	Milliy va diniy tarkibning xususiyatlari	Анна Батимер. Путь в географии. –М.: Прогресс, 1990.
33.	Mehnat resurslari va bandlik muammolari.	Асанов Г.Р.Социал-иктисодий география: термин ва тушунчалар изоҳли луғати. –Т., 1990.
34.	Aholining joylashuv omillari	Баранский Н.Н. Научные принципы географии. Избр.труды.–М., 1980.
<i>Tibbiyot geografiyasi</i>		
35.	Tibbiyot geografiyasi tushunchasi va mazmuni	Komilova N., Ravshanov A., Muxammedova N. Tibbiyot geografiyasi va global salomatlik. O'quv qo'llanma. Т.: «MUMTOZSOZ», 2019.
36.	Nozogeografik vaziyat	Komilova N.Q. Tibbiyot geografiyasining nazariy va amaliy masalalari. Monografiya. -Toshkent, "SHARQ", 2016.
37.	Tibbiyot geografiyasining ichki tuzilishi, fanlararo aloqasi, aholi salomatligi va kasallanishini tahlil qilish	Komilova N.Q., Soliev A.S. Tibbiyot geografiyasi. - Toshkent, "Istiqlol", 2005.
38.	Tibbiy geografik tadqiqotlarda rayonlashtirish masalalari.	
39.	Tibbiyot geografiyasining tarixiy shakllanishi	
40.	Tibbiyot landshaftshunosligi	
<i>Hududiy ishlab chiqarish majmualari</i>		
41.	HICHM tushunchasi mazmuni va mohiyati	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-Т.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyix», 2016. - 202 b.
42.	Ishlab chiqarishni tashkil etishning asosiy shakDari.	S.A. Haydarova. Hududiy ishlab chiqarish majmualari fanidan ma'ruzalar Jizzax.
43.	. Ishlab chiqarishni hududiy tashkii etishning asosiy omilari	Солиев А., Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш. Маъruzalar matni, Т., "Университет", 2001.
44.	HICHMga ta'sir qiluvchi omillar	Солиев А., Янчук С.Л. Размещение Прозводительных сил и поляризованное развитие экономики республики Узбекистан. Т.: "Университет", 2005.
45.	. Ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirishning asosiy qonuniyatlar.	Солиев А., Каршибаева Л. Иқтисодий географиянинг назарий ва амалий масалалари. Т., 1999.
<i>Geosiyosat</i>		
46.	Geosiyosat tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-Т.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyix», 2016. - 202 b.
47.	Geosiyosatni ilmiy yondashuv asosida rivojlanishi	
48.	Geografik detirminizm	Ali Hasanov. Geosiyosat. Toshkent "TAMADDUN"

49.	Integratsion uyishmalar	2016 538 b.
50.	Jahonning zamонавиј geosiyosiyo vaziyatı	
<i>Transport geografiyasi</i>		
51.	Transport iqtisodiyotning qon tomiri	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-T.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi», 2016. - 308 b.
52.	O'zbekistonda temiryo'lni rivojlanish tarixi	Гладкий Ю.Н., Чистобаев А.И. Основы региональной политики. SpB.: 1998. Липерс Ю.Г., Поляркин Б.А. География мирового хозяйства. М.: Drofa. 1999.
53.	Transport tarmoqlarining yo'nalishi	Солиев А., Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш. Маъruzalар матни, Т., “Университет”, 2001. Солиев А., Янчук С.Л. Размещение Прозводительных сил и поляризованное развитие экономики республики Узбекистан. Т.: “Университет”, 2005.
54.	Transportning noan'anaviy tarmoqlari	Солиев А., Каршибаева Л. Иқтисодий географиянинг назарий ва амалий масалалари. Т., 1999. Хидиралиев К., Каршибаева Л. Транспорт, саноат ва қишлоқ хўжалиги географияси. Г., 2021
<i>Xizmat ko'rsatish sohalari geografiyasi</i>		
55.	Xizmat ko'rsatishning turlari	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-T.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi», 2016. - 308 b.
56.	Ekstremal turzimdagи xizmatlar	
57.	Xizmat ko'rsatishning mavsumiyligi	
58.	Xizmat ko'rsatishning jahon standartlari	
59.	Xizmat ko'rsatishing geografiyasining subregionlari	
60.	Xizmat ko'rsatish geografiyasini shakllanishi	
<i>Jinoyatchilik geografiyasi</i>		
61.	Jinoyatchilik geografiyasi tushunchasi, mazmuni va mohiyati	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-T.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi», 2016. - 308 b.
62.	Jinoyatchilikni keltirib chiqaruvchi omillar	
63.	Sirdaryo viloyatida jinoyatchilikning darajasi	
<i>Sotsial va madaniy geografiya</i>		
64.	Sotsial va madaniy geografiya fani tushunchasi mazmuni va mohiyati	Nigmatov A.N. Iqtisodiy geografiya (Jadvallarda) .-T.: «Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi», 2016. - 308 b. N.Q. Komilova. <i>Sotsial va madaniy geografiya</i>
65.	Sotsial va madaniy geografiyaning kelajak istiqbollari	
<i>Barqaror rivojlanish</i>		
66.	Barqaror rivojlanish konsepsiyasining kelib chiqish tarixi va hozirgi holati	Nigmatov A.N. va boshqalar. Barqaror rivojlanishning geoekologik jihatlari. – T.: «Universitet», 2006. – 120 b. Azizov A.A., Akinshina N.G., Nishonov B.E. Barqaror
67.	Barqaror rivojlanishning tabiiy geografik jixatlari	

68.	Geografiya va barqaror rivojlanish g‘oyasi	taraqqiyot ta’limi. O‘quv – uslubiy qo‘llanma. –T., 2009. Nigmatov A.N., SHivaldova N.S., Sultonov R.N. Barqaror rivojlanishning ekologik jihatlari // Qo‘llanma. – T.: Bioekosan, 2004. Tursunov X.T. Ekoliya va barqaror rivojlanish.-T., 2009.
<i>Geografik ta’lim va tarbiya</i>		
69.	Geografik ta’lim va tarbiya tushunchasi	Qurban niyozov R. Geografiya ta’limi metodikasi. - Urganch, 2002.
70.	O‘zbekistonda uzluksiz geografik talim va tarbiya	Vahobov H., Zaynudinov A. Geografiya o‘qitish metodikasi. 1-qism Ma’ruzalar matni. -T.: Universitet, 2000.
71.	Geografiya o‘qitish metodologiyasi va metodikasi	Qurban niyozov R. Geografiya ta’limi metodikasi. -T.: Universitet, 1992.
72.	Zamonaviy tabiiy geografik ta’lim metodlari	Ro‘zieva D., Usmonboeva M., Xoliqova Z. Interfaol metodlar: mohiyati va qo‘llanilishi. T.: TDPU, 2013.
73.	Yuksak ma’naviyatli shaxsni shakllantirishda geografiya	Abdug‘aniev I. Geografiya darslarida ta’limning texnika vositalaridan foydalanish. -T.: «O‘qituvchi», 1990. Abdieva Z.A. Geografiya fanida noan’anaviy dars usullaridan foydalanish. -Navoiy., 2003.

Foydalilanilgan asosiy darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar ro‘yxati

1. Асанов Г.Р., Набиходонов М., Сафарова И., Ўзбекистоннинг иқтисодий ва ижтимоий жўғрофиясм. Т.: “Ўқитувчи” 1994.
2. Алимов Р.М. Арифхонов Ш.Р.и др. Центральная Азия: геоэкономика, geopolitika,безопасность. Т.: “Шарқ” 2002.
3. Аманов М., Абдурахмонов А. Ўзбекистон Республикаси вилоятлари, Қорақалпогистон. Т., 1995.
4. Алиев М.Т. Очилов М.Ф., Хачиев Г.А. Экономика Узбекистана и стран СНГ. Т.: “Фан” 1996.
5. Ахметов.Е.А. ва бошқалар. Қозогистоннинг иқтисодий ва ижтимоий географияси. 9 - синф. “Мактаб” 2005.
6. Аҳмедов.А., Сайдаминов.З. Ўзбекистон Республикаси.(қисқача маълумот-нома) “Ўзбекистон” 2006.
7. Nigmatov A.N. va boshqalar. Barqaror rivojlanishning geoekologik jihatlari. – T.: «Universitet», 2006. – 120 b.
8. Azizov A.A., Akinshina N.G., Nishonov B.E. Barqaror taraqqiyot ta’limi. O‘quv – uslubiy qo‘llanma. –T., 2009.
9. Nigmatov A.N., SHivaldova N.S., Sultonov R.N. Barqaror rivojlanishning ekologik jihatlari // Qo‘llanma. – T.: Bioekosan, 2004.
10. Tursunov X.T. Ekoliya va barqaror rivojlanish.-T., 2009.
11. Xidiraliyev Komil Esonovich Aholi geografiyasi va demografiyasi 2020
12. Анна Батимер. Путь в географии. –М.: Прогресс, 1990.
13. Асанов Г.Р.Социал-иктисодий география: термин ва тушунчалар изоҳли луғати. –T., 1990.
14. Баранский Н.Н. Научные принципы географии. Избр.труды.–М., 1980.
15. Гладкий Ю.Н., Чистобаев А.И. Основы региональной политики. SpB.: 1998.
16. Липперс Ю.Г., Поляркин Б.А. География мирового хозяйства. М.: Drofa. 1999.
17. Солиев А., Ишлаб чиқариш кучларини жойлаштириш. Маърузалар матни, Т., “Университет”, 2001.
18. Солиев А., Янчук С.Л. Размещение Прозводительных сил и поляризованное развитие экономики республики Узбекистан. Т.: “Университет”, 2005.
- 19.Солиев А., Каршибаева Л. Иқтисодий географиянинг назарий ва амалий масалалари. Т., 1999.

Tuzuvchilar:

dots.Karshibayeva L.K.

